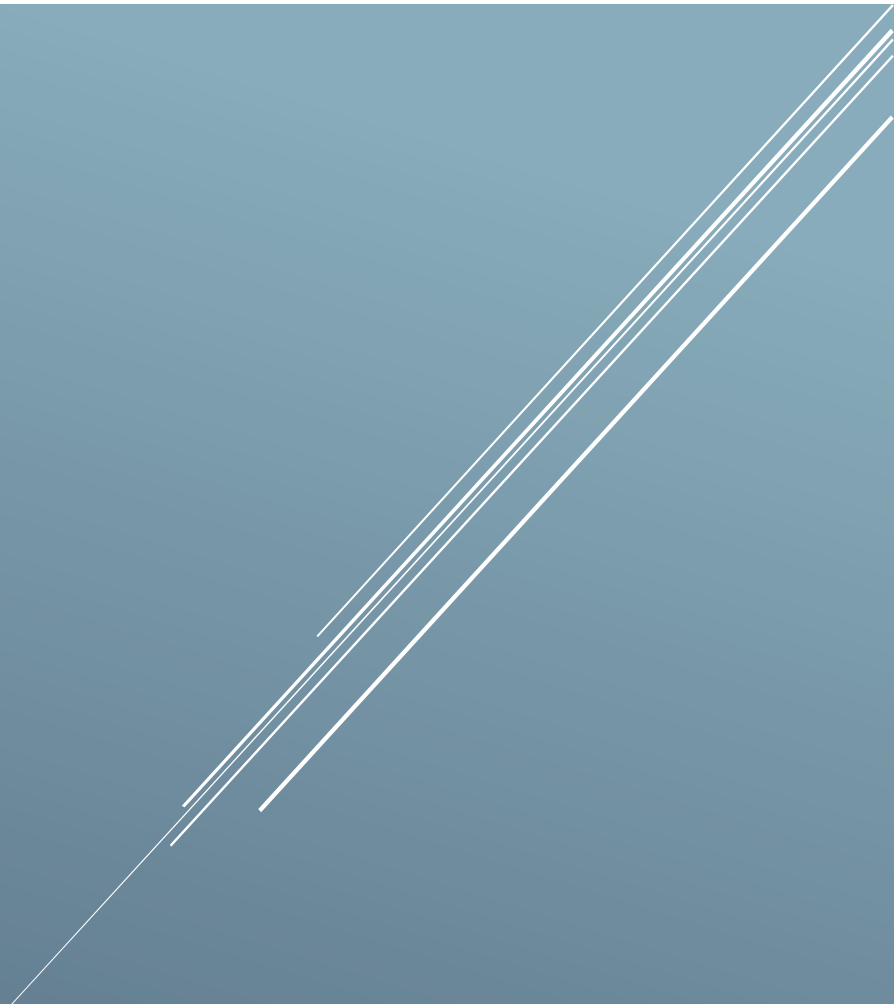

DE RE MILITARI LXXXIX

Брой 89

DE RE MILITARI

Журнал за конфликтите в Леванта и Магреб

Автори: Руслан Трад, Александър Стоянов, Венцислав Божев

Място на издаване: София, България

Дата на издаване: 19.4.2018

Сайт на авторите:

www.ruslantrad.com, www.historyofwars.net

Сайт на журнала:

www.remilitari.wordpress.com

Facebook страници:

<https://www.facebook.com/hystoryofwars>

<https://www.facebook.com/intidar.blog.and.news>

<https://www.facebook.com/deremilitari>

Контакти:

ruslantrad@gmail.com

klubvoennaistoria@gmail.com

v.bozhev90@gmail.com

За заявки за изготвяне на детайлни карти: klubvoennaistoria@gmail.com

ISSN 2367-9476

АВТОРИТЕ

РУСЛАН ТРАД

Журналист на свободна практика с фокус върху Близък изток и Северна Африка. Създател на първия български блог за Близък изток, Intidar, както и на организацията Форум за арабска култура. Водил е лекции за политически движения и процеси в Близкия изток в аудитории на Софийски университет, Нов български университет, Червената къща и Дипломатически институт към МВНР. Пътува често в Близкия изток, като публикува репортажи от Ливан, Югоизточна Турция, Тунис, Ирак и Сирия, а през 2014 заснема филм в Иракски Кюрдистан на фронтовите линии с „Ислямска държава“.

АЛЕКСАНДЪР СТОЯНОВ

Историк и журналист, доктор, а преди това и *magister cum laude* от Лайденския университет в Нидерландия. Отговорен редактор и създател на списание “Военна История” и съосновател на “Клуб Военна История”. Автор на множество публикации, посветени на различни проблеми от военната и политическата история на Европа и Близкия Изток. Автор на единствените подробни карти на български език, проследяващи конфликтите в Сирия, Ирак, Либия, Йемен, Нигерия, Афганистан и Сомалия.

ВЕНЦИСЛАВ БОЖЕВ

Политолог и експерт в областта на международните отношения с богат опит в анализа на европейските политически процеси, както и на динамиката на отношенията в Близкия изток и постсъветското пространство. Автор на множество материали и академични текстове по въпросната тематика. Участник в международни изследователски проекти и теренни проучвания в Близкия изток.

САУДИТСКА АРАБИЯ И ИЗРАЕЛ: ПРИЯТЕЛИ ИЛИ ВРАГОВЕ?

В рамките на последния месец очите на всички бяха приковани в Близкия изток, където САЩ и Русия за пореден път сблъскаха челно своите интереси, повишавайки напрежението помежду си до нива близки до тези от разгара на Студената война.

И докато мнозина истерично предвиждаха Трета световна война и какви ли не други апокалиптични сценарии, някак си напълно незабелязано остана едно друго събитие с огромен потенциал. Става въпрос за посещението на саудитския престолонаследник Мохамед бин Салман в САЩ. В свое интервю за списание The Atlantic от 2 април, саудитският престолонаследник съвсем небрежно и като чели между другото заяви че *„вярва, че палестинците и израелците имат право на своя собствена земя“*.¹

Никога досега арабски лидер не бе правел подобно изказване. Да, Израел има подписани мирни договори с Египет и Йордания, които реално признават еврейската държава, но за първи път арабски лидер заявява, че израелците имат **право**. Все пак той наблегна и на факта, че е важно да се постигне мирно споразумение, *„което да осигури стабилност за всички и възможност за постигане на нормални отношения“*. Не само това - Салман дори споменава за съществуването на *„общи интереси“* между Израел и Саудитска Арабия.

А такива общи интереси реално има.

Въпреки, че досега кралството винаги е настоявало за връщане на Израел в границите от преди 1967 г. като задължително условие за установяване на някакъв директен контакт, все пак съюзническите отношения със САЩ, както разбира се и споделеният враг в лицето на Иран, играят важна роля в отношенията между Тел Авив и Рияд.

¹ Goldberg, G., Saudi Crown Prince: Iran's Supreme Leader 'Makes Hitler Look Good', 02.04.2018, <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/04/mohammed-bin-salman-iran-israel/557036/>

В исторически план Саудитска Арабия има две ограничени участия срещу Израел във войните от 1948 г. и 1973 г., а в дипломатически план кралството винаги е поддържало остра и враждебна реторика срещу Израел.

През последните години все пак този тренд се изменя. Основният катализатор за това е най-вероятно стартирането на първоначалните консултации по ядреното споразумение с Иран в периода 2012-2013 г., чиито краен резултат от 2015 г. е отчитан и в Тел Авив и Рияд, като огромна стратегическа грешка с негативни последици за регионалната стабилност. Към това може да бъде прибавена също така и борбата срещу Ислямска държава, както и войната в Сирия, които стават повод за необявено и тайно сътрудничество на ниво военно разузнаване.

Като индиректни доказателства за всичко това, могат да се приемат някои изказвания на висши длъжностни лица, включително това на началника на генералния щаб на израелската армия, генерал-лейтенант Гади Айзенкот. През ноември миналата година в първото свое интервю за саудитска медия той заявява, че Израел има готовност *„ако е необходимо да обменя разузнавателна информация със Саудитска Арабия, защото съществуват много общи интереси, свързващи двете държави“*.²

Естествено, за момента и дума не може да става за открито коопериране, но все пак откритата от Салман врата би могла да отвори много бъдещи възможности. Израел е финансов и най-вече технологичен център, който със сигурност може да бъде полезен за грандиозния план Визия 2030, целящ да диверсифицира икономиката на кралството от петролната зависимост, както и да реформира консервативното саудитско общество.

Подобно коопериране обаче може да се случи единствено и само паралелно с развитието и на израело-палестинските отношения.

А развитие в тази посока може да има съвсем скоро. В близките няколко месеца се очаква от Вашингтон да предложат нов план за продължение на мирния процес, който се намира в застой повече от

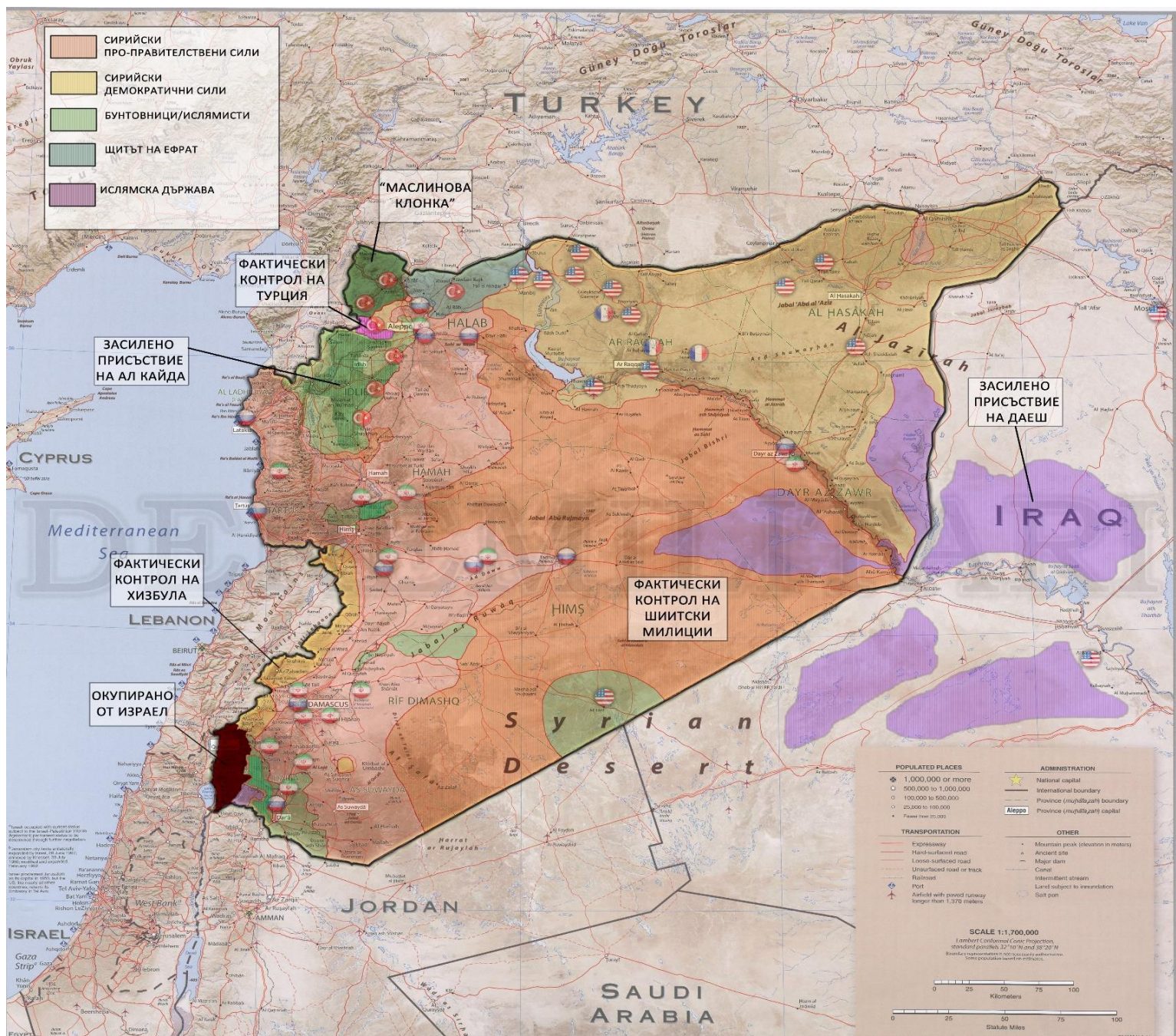
² Lieber, D., In first-ever Saudi interview, IDF head says ready to share intel on Iran, 16.11.2017, <https://www.timesofisrael.com/in-first-ever-saudi-interview-idf-head-says-ready-to-share-intel-on-iran/>

10 години. Въпросният план със сигурност е бил консултиран със Салман по време на последното му посещение в САЩ, където той се среща с Джаред Къшнър – главния съветник на президента Тръмп по въпросите, свързани с израело-палестинския конфликт. Очевидно спорното решение за преместване на американското посолство от Тел Авив в Йерусалим е забравено. Поне за сега.

Отчитайки знаците за променено отношение спрямо Израел от страна на Саудитска Арабия, става видимо, че се открива нова възможност за регионален мирен процес. Рияд има готовност да се ангажира с Тел Авив, успоредно с продължение на процеса за разрешаване на конфликта чрез създаването на две държави. При това без да бъде задължително Израел да се връща в границите от 1967 г, както изрично е посочено в Арабската мирна инициатива от 2002 г.

В момента може да се каже, че топката е в полето на САЩ и Израел. Една балансирана и реалистична инициатива от страна на САЩ потенциално би могла да постави началото на трансформативен регионален процес, който да промени отношенията на Израел с Египет, Йордания и страните от Персийския залив. Бахрейн, например, вече оповести в края на миналата година, че ще върви към нормализиране на отношенията с Израел.

СИТУАЦИЯТА В СИРИЯ

Ситуацията в Сирия продължава да бъде динамична и не се е повлияла от последните удари на коалицията между Франция, Великобритания и САЩ.

Правителствените сили продължиха подготовката си за две мощни офанзиви в Южна и Северна Сирия. През последните дни, въпреки действащото споразумение за спиране на огъня в района на град Джаруд и областта Източен Каламун, силите на сирийското правителство атакуваха бунтовническите позиции. Така предизвикаха постигане на ново споразумение, според което бунтовниците ще се изтеглят на север към Идлиб, Ал Баб и Джараблус, предавайки контрола над Джайруд и зоните на север от Думаир.

Междувременно, в провинция Дараа има раздвижване през последните дни. Бунтовнически сили атакуваха Ислямска държава, след като джихадистите опитаха офанзива на юг от Дамаск в посока Науа и в Северозападна Дараа. Няколко пъти контролът над селището Шейх Саад се сменяше, като към 19 април вечерта то е в ръцете на бунтовниците. Ислямска държава продължа да струпва сили и се очаква нова офанзива.

Териториите на ИД в Дамаск бяха атакувани от правителствените сили, след като няколко години джихадистите бяха negliжирани. Сега, правителството струпва сили след неуспешни преговори ИД да се изтеглят от кварталите Ярмук, Ал Хаджар ал Асуад и Кадам. Именно тези квартали са арена на сблъсъци от 19 април.

На изток, в района на Палмира, ИД атакуваха изненадващо правителствените сили и загинаха 25 войници като е иззето и оръжие. Атаки има и южно от Кариатайн.

Споровете между Хаят Тахрир ал Шам и бунтовнически групи в Идлиб продължават вече седмица, като контролът върху петнадесет селища се сменя постоянно. Междувременно, бунтовници атакуваха позиции на правителството в Северна Хама и Латакия.